

באיזה צד?

פיס. ענייני מצפון אינם מעניינים אותנו. אותנו מעניין רק הכסף, הכסף, הכסף.

האנטישמי הגדול ביותר לא יכול היה ל־ שים בפי מדינת היהודים תמלול מבחיל יותר.

ה שבועון הגרמני דר שפיגל פירסם, ה עתה, פסוק שנאמר כביכול עלידי שר־החץ הגרמני, ואלטר של (של הכחיש, כמובן, שאמר את הדברים. אך כשביקרתי השבוע בבון, לא מצאתי כימעט איש שיפקפק באמיתותם. של ידוע כארבע המבטא לעיתים את דעתו האמיתית במילים בוטות).

של הגיב על יחסה של ישראל לעניינים מסויימים, המעי־ בים כרגע על הידידות בין ירושלים ובון. הממשלה הגר־ מנית, שבראשה עומדים הסוציאלי־דמוקרטים, נרדפי הנאצים, מנסה להסתדר עם הגוש הקומוניסטי. הדבר משפיע במיק־ צת על יחסה לענייני המרחב שלנו, וזה מעורר מורת־רוח בירושלים.

אמר של: הישראלים מעדיפים ממשלה גר־ מנית המורכבת מאנשים בעלי עבר נאצי, כי אלה זקוקים לתעודות־הכשר ישראליות, ומו־ כנים לשלם בעדן. ממשלה גרמנית, שבראשה עומד אנטי־נאצי מובהק, אשר היגר מגרמניה הנאצית ולחם בנשק נגד היטלר, אינה לרוח ישראל.

הרעיון אינו חדש. (אני עצמי ניתחתי אותו במאמר לפני עשר שנים, כדי להסביר את הידידות הרבה שרחשו שמעון פרס ומשה דיין לאנשים כמו פראנץ יוזף שטראוס, בעלי העבר הנאצי וההוזה הימני הקיצוני).

אך בבואם מפי שר גרמני, הם חמורים שבעתיים. ישראל לא הודעוזה נוכח פרשת ביאטה קלארספילד, ה־ צעירה שסטרה בשעתו על לחיו של קורט קוינגר, ראש־ הממשלה בעל העבר הנאצי הפעיל. היא נאסרה בשל נסיון לחטוף פושע־מלחמה נאצי, שלא הובא על עונשו בגרמניה. היא יושבת בכלא. הנאצי עצמו מתהלך חופשי.

הידידות הבולטת של אישי הימין הגרמני הקיצוני, מסוגו של איל־העיתונות אקסל שפרינגר, לישראל, מרחיקה מאיתנו בהדרגה את ידידנו הכנים והמסורתיים.

אנשי־הקדימה, שראו בייסוד מדינת־ישראל את נצחון ה־ צדק, מתחילים לתמוה על מיבחר ידידנו.

ב איזה צד אכחנו נמצאים? שאלתו התמימה של הסגן, במהדורה של 1971, מחייבת תשובה.

בדיונים האחרונים בכנסת התייצבו אנשי הימין הישראלי, אבירי ארץ־ישראל השלמה, בפה מלא לימין הפאשיסטים ברחבי העולם. הם תבעו לפנות אל הימין הגזעני האמרי־ קאי, ולהציג בפניו את ישראל כחלי־החלוץ שלו נגד ה־ קומוניזם. כלומר: להפוך את מלחמתנו ממלחמת־מגן ישר־ אלות לחלק ממסע־צלב עולמי נגד ברית־המועצות.

גישה זו מופיעה לעיתים בתחפושת "תועלתית". בבחינת: "לטובת מדינתנו, אנו מוכנים להתחבר גם עם השטן". קל להוכיח כי תועלת זו תצא בהפסד. מפני שגם במחנה הלא־ קומוניסטי מהחה הימין מיעוט שנוא. נפסיד את ידידנו במרכז ובשמאל, ואת מיטב הנוצר העולמי, תמורת מישענת קנה רצון.

אך למעשה אין לגישה זו רקע תועלתני, אלא אידיאולוגי. הימין הישראלי מתגעגע אל הימין העולמי, מפני שהוא מזדהה עימו. הוא שותף לו מבחינת המיבנה הרוחני שלו.

כמוהו, הוא נכסף למישטר סמכותי. כמוהו, הוא שונא כל מיעוט — לאומי (הערבים), עדתי (הפאנתרים) או מיני (הומו־סכסואלים). כמוהו, הוא דוגל בריאקציה סוציאליית, דוגל בקו "נוקשה" כלפי "האויב". כמוהו, הוא רוצה להיות עלית של "עם אדונים".

פאשיסטים איטלקיים, גרמנים בעלי עבר נאצי, גזענים בדרום־אפריקה — כולם נושאים את עיניהם אל ישראל, ויש בישראל מי שמחזיר להם אהבה.

"לא הלך זרזיר אצל עורב, אלא מפני שהוא מינו."

לא כן עמיתו, ראש המפלגה הפאשיסטית השלטת בדרום־אפריקה.

בימי השואה תמכו מנהיגי מפלגה זו בגלוי ובפה מלא בנאצים. למרבה המזל הם היו אז באופוזיציה ובכלא. לכן השתתפו הדיביויות של דרום־אפריקה במלחמת־העולם ל־ צידנו, ועזרו לבלום את חיילי היטלר ומוסוליני בשערי ה־ מרחב שלנו.

כיום שולטים הפאשיסטים בדרום־אפריקה. חוקי ה"אפרט־ הייד" שלהם הם עקביים ואכזריים יותר מחוקי־נירנברג הנאציים.

מישטר זה רוגז עלינו. עד כדי כך שראשי הממשלה, פורסטרו, מצא לנכון לננות בכבודו ובעצמו את ישראל, ולהטיל עליה עונש כלי־ כלי.

מדוע? מפני שישראל החליטה להעניק סכום סמלי ל־

"הלך זרזיר אצל עורב..."

תנועות־השיחורר האפריקאיות, הנאבקות בשלטון הגזעני הלבן בכמה ממדינות היבשת — רודזיה, אנגולה, מוזמביק, דרום־אפריקה ועוד.

לא המעשה בלבד הרגיו את פורסטרו. הוא נזעם שבעתיים מפני שישראל היא שעשתה זאת.

כי לדעת פורסטרו וחבריו, ישראל היא אחות־תאומה לדרום־אפריקה. בישראל, כמו בדרום־אפריקה, שולט (לדעתם) שלטון גזעני לבן, הדואג לכך שהשחורים יישארו חוטבי עצים ושואבי־מים, כמיצוות אלוהים.

(לא ברור אם פורסטרו ושות' מתכננים לדיכוי הערבים או לדיכוי בני עדות־המזרח. מן הסתם אין הם מבחינים בין אלה ואלה, כשם שאינם מבדילים בביתם בין כושים ובין בני־תערובת, אסיאתים ושאר גזעים נחותים.)

והנה, תחת להשיב לרברי פורסטרו במילים בוטות וגאות, משפילה ממשלתנו את עצמה ואותנו.

אין היא אומרת: "אדון נכבד, זוהי מדינת היהודים. היא נוסדה בידי פליטים, השונאים את תורות־הגזע. היא נועדה לעזור לנרדפים, ללוחמ־חופש, למחפרים את נפשם למען כבוד האדם. אנו מוכנים אמנם לקיים יחסים דיפלומטיים עם כל מדינה — אף עם מדינה שבה שורר מישטר שהוא נת־ עב בעינינו. אך לא נקבל משום מדינה הוראות בשאלות של מצפון ומוסר."

תחת זאת היא אומרת: "ישנה איהבנה. קרתה תקלה. נת־

ידידי, הבמאי פיטר פריי, סיפר לי לפני כמה ימים סיפור שועזע אותו — וגם אותי.

פיטר גדל בקנדה. הוא היה צעיר כאשר פרצה מלחמת־ האזרחים בספרד. כמו צעירים רבים אחרים, ברחבי העולם החופשי, חש חובה אישית להתגייס וללחום למען החופש באותה ארץ מעונה, אשר קלגסי היטלר ומוסוליני הפכוה לשדה־הקרב הראשון של מלחמת־העולם הממששת ובהא. כל מכריו יודעים זאת, ומכבדים אותו בשל כך.

(הייתי ילד באותם הימים. אבל אני זוכר היטב את הת־ רוממות־הרוח, בה עקבנו אחרי מעשי־הגבורה של "הבריגי־ דה הבינלאומית", את ההערצה שרחשנו לרפובליקה ה־ שותתת דם, את השינאה הלוהטת לפאשיסטים. באיזה להט שרנו את שירי־הקרב הספרדיים!

בשבילנו, בארץ־ישראל דאז, לא היתה זאת מלחמה זרה. כל נאצי מת היה נאצי אחד פחות — אחד פחות שיתעלל ביהודים!

ובכן, פיטר פריי ישב בבית־קפה, ונכנס לשיחה עם סגן צעיר וטרי, השיחה התגלגלה לעניינים צבאיים, והקצין הת־ פלא להיווכח כי יש לבמאי ידיעה בעסקי מלחמה.

"מניין לך?" שאל.

"גם אני הייתי פעם חייל."

"באינו מלחמה?"

"במלחמת־האזרחים הספרדית."

ואו שאל הצבר הצעיר, בכל הרצינות התמימה, שאלה בת שתי מילים מהידידות:

"באיזה צד?"

ב שנת 1936 כלל לא היתה שאלה זו אפשרית.

בצד האחד היו טייסי היטלר, שניסו שם את כליה־משחת אשר הרסו, לאחר מכן, את ורשא ורוטרדאם ולונדון. היו שם הלגינות של מוסוליני, שניסו כעבור ארבע שנים להס־ תער על מצרים ולהפוך את ארץ־ישראל לאושהיץ שנייה.

בצד השני היו אויבי הפאשיזם מכל הסוגים — סוציאליס־ טים, ליברלים, אנארכיסטים, קומוניסטים, וסתם שוחרי־חופש ושונאי הגזענות מכל קצוות תבל. היו ביניהם שליחי מוסק־ בה, שביצעו גם שם פשעים בפקודת סטאלין. אבל ה־ נקודות השליליות היו כאין וכאפס לעומת האור הגדול של מלחמת־המיצחה נגד הפאשיזם.

אזו סגן צעיר לא חייב היה לדעת את כל אלה. המל־ חמה הנוראה היא נסתיימה זמן רב לפני שגולד. אבל גם הוא בחדאי ידע את העובדה הפשוטה ביותר: שבספרד לחמו פאשיסטים באנטי־פאשיסטים, בימי חייו ופעלו של אדולף היטלר.

והנה, בשנת 1971, בעיני סגן צעיר, שוב אין זה מובן מאליו, ואין זה ברור כל עיקר, באיזה צד לחם אז צעיר יהודי.

מדוע?

מפני שאותו סגן הוא בן יומו. והיום שוב אין זה מובן מאליו, ואין זה ברור, באיזה צד אנחנו נמצאים.

ה שבוע נחלו הפאשיסטים באיטליה נצחון בבחירות. אמנם ברומא ובסיציליה הכפילו את כוחם. בשני מחוזות אלה הצביע אחד מבין כל שישה בוחרים בעד חסידי מוסוליני. מנהיג המפלגה, ג'ורג'ו אלמיראנטה, מצא צורך מיוחד לפנות אל היהודים, שלא הצביעו בעדו.

אמנם הודה בכך שמוסוליני חוקק באיטליה את "חוקי נירנברג" הנאציים, שהיוו את היסוד המישפטי להשמדה. הוא לא הכחיש גם שהיהודים נרדפו באיטליה, בשנים האחר־ רונות של שלטון מורו וגיבורו.

אולם, טען מוסוליני "נאלץ" לחוקק חוקים אלה, בעיק־ בות הלחץ הנאצי עליו. ובכלל, זוהי נחלת העבר.

כיום הייבים היהודים, לדעתו, לתת יד ל־ פאשיזם. שהרי הקומוניסטים מנחלים מערכה אנטי־ציונית.

לפי ההגיון של אלמיראנטה, ככל שמפלגה מתנגדת ב־ קיצונית רבה יותר לקומוניזם, כן היא ראויה וזכאית ל־ תמיכת ישראל והיהודים — והיו מטרותיה כאשר יהיו.

למיראנטה סוגד לזיכרו של מוסוליני, אך מסתייג במיקצת, כך נדמה, מזיכרו של היטלר.